

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. vasario 9 d.
(OR. en)

6273/23

VISA 30
FRONT 49
MIGR 58
IXIM 24
SIRIS 13
COMIX 74

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. vasario 9 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 66 final
Dalykas:	KOMISIJOJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI dėl esamos padėties, rengiantis visapusiškai įgyvendinti VIS reglamentą, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2021/1134 11 straipsnio 3 dalyje

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 66 final.

Pridedama: COM(2023) 66 final

Briuselis, 2023 02 09
COM(2023) 66 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl esamos padėties, rengiantis visapusiškai įgyvendinti VIS reglamentą, kaip nustatyta
Reglamento (ES) 2021/1134 11 straipsnio 3 dalyje**

Santrauka

Reglamente (ES) 2021/1134¹, kuriuo iš dalies keičiamas, *inter alia*, 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 767/2008 dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) ir apsikeitimo duomenimis apie trumpalaikes vizas tarp valstybių narių (VIS reglamentas)², reikalaujama, kad Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai kasmet teiktų **ataskaitą** dėl esamos padėties, rengiantis visapusiškai įgyvendinti reglamentą. Tai yra **pirmoji Komisijos ataskaita**.

Naujos IT struktūros įgyvendinimas migracijos, sienų ir saugumo srityje yra pagrindas, kad būtų galima sukurti vieną iš moderniausių sienų valdymo sistemų pasaulyje. Vizų informacinė sistema yra neatsiejama šios struktūros dalis. Siekdamas, kad ši struktūra būtų įgyvendinta visapusiškai ir laiku, ES valstybės narės ir Šengeno asocijuotosios šalys, ES agentūros ir Komisija turi daryti pažangą kartu. **Jeigu vėluos viena iš jų, vėluos visos ir, tikėtina, didės išlaidos.**

Apskritai pasirengimas įgyventini peržiūrėtą VIS vyksta sėkmingai. 2021 m. liepos 7 d. priėmus iš dalies keičiantį reglamentą, Komisija atitinkamame komitete ir ekspertų grupėje nedelsdama pradėjo diskusijas apie tam tikrus **įgyvendinimo ir deleguotuosius aktus**, reikalingus naujiems VIS komponentams sukurti. Šiuo metu darbas, susijęs su visais 12 įgyvendinimo ir deleguotųjų aktų, jau vyksta ir tie aktai yra įvairiuose priėmimo procedūros etapuose. Šeši įgyvendinimo aktai ir trys deleguotieji aktai svarstomi atitinkamame komitete ir ekspertų grupėje, o trys įgyvendinimo aktai jau oficialiai priimti.

¹ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1134, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (EB) Nr. 810/2009, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1860, (ES) 2018/1861, (ES) 2019/817 ir (ES) 2019/1896 ir panaikinami Tarybos sprendimai 2004/512/EB ir 2008/633/TVR siekiant reformuoti Vizų informacinę sistemą (OL L 248, 2021 7 13, p. 11–87)

² 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 767/2008 dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) ir apsikeitimo duomenimis apie trumpalaikes vizas tarp valstybių narių (VIS reglamentas) (OL L 218, 2008 8 13, p. 60).

1. Įvadas

VIS sukurta Tarybos sprendimu 2004/512/EB³ kaip technologinis sprendimas, skirtas tam, kad būtų galima keistis vizų duomenimis tarp valstybių narių. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 767/2008 (VIS reglamentas)⁴ nustatyta VIS paskirtis, funkcijos ir su ja susijusios pareigos, taip pat keitimosi trumpalaikių vizų duomenimis tarp valstybių narių, siekiant palengvinti prašymų išduoti trumpalaikes vizas nagrinėjimą ir susijusių sprendimų priėmimą, sąlygos ir procedūros. VIS pradėjo veikti 2011 m. spalio 11 d. ir nuo 2011 m. spalio mėn. iki 2016 m. vasario mėn. buvo palaipsniui įdiegta visų valstybių narių konsulatuose.

VIS turi gerinti bendros vizų politikos įgyvendinimą, konsulinį bendradarbiavimą ir konsultavimąsi tarp centrinių vizų institucijų, palengvinant valstybių narių keitimąsi duomenimis apie prašymus išduoti vizas ir dėl jų priimtus sprendimus, siekiant:

- supaprastinti prašymų išduoti vizą nagrinėjimo tvarką;
- užkirsti kelią palankiausių vizų išdavimo sąlygų paieškai;
- padėti kovoti su tapatybės klastojimu;
- palengvinti patikrinimus išorės sienos perėjimo punktuose ir valstybių narių teritorijoje;
- padėti nustatyti bet kurio asmens, kuris neatitinka ar nebeatitinka atvykimo, buvimo arba gyvenimo valstybių narių teritorijoje sąlygų, tapatybę;
- palengvinti valstybės narės, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 604/2013⁵ atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymą
- ir padėti užkirsti kelią grėsmėms visų valstybių narių vidaus saugumui.

2021 m. rugpjūčio 2 d. įsigaliojo Reglamentas (ES) 2021/1134, kuriuo iš dalies keičiamas, *inter alia*, VIS reglamentas. Jame vizas išduodančioms institucijoms pateikta svarbi informacija apie prašymą išduoti trumpalaikes Šengeno vizas pateikusius asmenis, o sienos apsaugos pareigūnai gali nustatyti keliautojus, kurie gali kelti pavojų saugumui. Siekiant užtikrinti, kad atitinkamos institucijos prireikus turėtų reikiamą informaciją, naujosiomis taisyklėmis taip pat išplečiama VIS taikymo sritis, visų pirma įtraukiant prašymą išduoti ilgalaikę vizą pateikiančius asmenis ir ilgalaikių vizų bei leidimų gyventi turėtojus, visapusiškai laikantis duomenų apsaugos teisės aktų. Pagal naujas taisykles, dėl kurių susitarta, bus galima nuodugniau tikrinti prašymą išduoti trumpalaikes vizas, ilgalaikes vizas ir leidimus gyventi pateikiančius asmenis, valstybėms narėms geriau keistis informacija apie tokių dokumentų turėtojus ir užtikrinti visapusišką sąveikumą su kitomis ES informacinėmis sistemomis.

Pagal Reglamento (ES) 2021/1134 11 straipsnio 1 dalį Komisija ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. priima sprendimą, kuriuo nustatoma peržiūrėtos VIS veikimo pradžios data.

³ 2004 m. birželio 8 d. Tarybos sprendimas 2004/512/EB dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) sukūrimo (OL L 213, 2004 6 15, p. 5).

⁴ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 767/2008 dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) ir apsikeitimo duomenimis apie trumpalaikes vizas tarp valstybių narių (VIS reglamentas) (OL L 218, 2008 8 13, p. 60).

⁵ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013 6 29, p. 31).

Tačiau tame straipsnyje taip pat nustatytos įvairios sąlygos, kurios turi būti įvykdytos prieš priimant šį sprendimą: turi būti priimti reikiami šioje ataskaitoje nurodyti įgyvendinimo ir deleguotieji aktai, Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA) turi pranešti Komisijai, kad visa bandomoji veikla sėkmingai užbaigta, o valstybės narės turi pranešti Komisijai, kad jos ėmėsi būtinų techninių ir teisinių priemonių.

VIS bus Europos Parlamento ir Tarybos reglamentais (ES) 2019/817⁶ ir (ES) 2019/818⁷ nustatytos bendros sąveikumo sistemos dalis, todėl jos naujos funkcijos ir procesai turėtų būti plėtojami juos visapusiškai derinant su kitų ES informacinių sistemų, kurios yra tos sistemos dalis, funkcijomis ir procesais.

Pagal Reglamento (ES) 2021/1134 11 straipsnio 3 dalies nuostatas Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai turi teikti ataskaitą dėl esamos padėties, rengiantis visapusiškai įgyvendinti reglamentą. Ataskaitoje taip pat turėtų būti pateikiama išsami informacija apie patirtas išlaidas ir apie bet kokios rūšies riziką, kuri gali turėti įtakos bendroms išlaidoms. Panašias ataskaitas Komisija turi teikti kasmet, kol ji priims sprendimą, kuriuo nustatoma VIS veikimo pradžios data pagal minėtą reglamentą.

Tai pirmoji Komisijos ataskaita, apimanti laikotarpį nuo iš dalies keičiančio reglamento priėmimo 2021 m. liepos 7 d. iki šios ataskaitos parengimo 2022 m. gruodžio mėn.

2. VIS reglamento įgyvendinimo teisės aktai

Reglamente (ES) 2021/1134 nustatyta, kad norint papildyti ir įgyvendinti tam tikrus išsamius reglamento techninius aspektus turėtų būti priimti įgyvendinimo teisės aktai. Kai kurie iš šių aktų yra būtini norint visapusiškai įgalinti eu-LISA pradėti kurti ir plėtoti naujas funkcijas atsižvelgiant į bendrą IT sistemos struktūrą, ypač todėl, kad tam reikia apibrėžti technines specifikacijas. Siekiant nustatyti technines taisykles, kad atitinkamoms valstybių narių institucijoms ir ES agentūroms būtų lengviau naudotis VIS, reikalingi kiti aktai.

Nuo tada, kai 2021 m. buvo priimtas reglamentas, Komisija surengė 14 komiteto ir 6 VIS ekspertų grupių posėdžius, kad aptartų įgyvendinimo ir deleguotųjų aktų, reikalingų siekiant plėtoti peržiūrėtą VIS, projektus.

Šiuo metu darbas, susijęs su visais 12 įgyvendinimo ir deleguotųjų aktų, jau vyksta ir tie aktai yra įvairiuose priėmimo procedūros etapuose. Šeši įgyvendinimo aktai ir trys deleguotieji aktai svarstomi atitinkamame komitete ir ekspertų grupėje, o trys įgyvendinimo aktai jau oficialiai priimti. Tai išsamiau parodyta toliau pateikiamoje lentelėje:

1 lentelė Reikalaujamų įgyvendinimo ir deleguotųjų aktų padėtis 2022 m. gruodžio 7 d.

Reglamentas	Teisės akto	Priimta	Vyksta	Svarstoma	Dar
-------------	-------------	---------	--------	-----------	-----

⁶ 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/817 dėl ES informacinių sistemų sienų ir vizų srityje sąveikumo sistemos sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1726 ir (ES) 2018/1861 bei Tarybos sprendimai 2004/512/EB ir 2008/633/TVR (OL L 135, 2019 5 22, p. 27).

⁷ 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/818 dėl ES informacinių sistemų policijos ir teisminio bendradarbiavimo, prieglobsčio ir migracijos srityje sąveikumo sistemos sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2018/1726, (ES) 2018/1862 ir (ES) 2019/816 (OL L 135, 2019 5 22, p. 85).

	rūšis		oficialus priėmimo procesas	komitete arba grupėje	nepradėta
VIS	Deleguotasis			3	
	Įgyvendinimo	3		6	

3. Valstybių narių ir ES agentūrų vykdomo įgyvendinimo stebėseną

ES ir valstybių narių lygmeniu visuotinai pripažįstama, kaip svarbu laiku įgyvendinti peržiūrėtą VIS, taip pat pripažįstama, kad Vizų informacinė sistema ir kitų ES informacinių sistemų bei sąveikumo komponentų kūrimas tarpusavyje priklausomi. Tam, kad VIS būtų visapusiškai ir tinkamai įgyvendinta, valstybės narės, ES agentūros ir Komisija turi veikti kartu, siekdamos išvengti padėties, kai dėl kurios nors iš jų neveikimo visų bendros sistemos pradeda veikti vėliau.

4. Sąnaudos ir rizika

Komisijos pasiūlymas dėl iš dalies keičiančio reglamento buvo priimtas 2021 m. liepos 7 d., t. y. metais vėliau, nei buvo numatyta iš pradžių. Dėl atnaujinto peržiūrėtos VIS įgyvendinimo tvarkaraščio ir siekiant užtikrinti, kad eu-LISA turėtų pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių, 2021 m. liepos mėn. buvo iš dalies pakeista prie Europos Komisijos pasiūlymo dėl reglamento, kuriuo persvarstomas VIS reglamentas, pridėta teisės akto pasiūlymo finansinė pažyma.

Iš dalies pakeistoje teisės akto pasiūlymo finansinėje pažymoje nurodyta, kad pasiūlymui įgyvendinti 2021–2027 m. iš ES biudžeto iš viso reikia 178,6 mln. EUR. Į šią sumą įtrauktas atitinkamas biudžetas valstybėms narėms (45 mln. EUR), skirtas jų nacionalinėms sistemoms pritaikyti, Europolui (29,8 mln. EUR) – agentūros IT sistemoms atnaujinti ir personalo poreikiams, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūrai (5,4 mln. EUR) – naujai agentūros prieigai prie VIS sukurti, taip pat personalo poreikiams ir posėdžiams, ir eu-LISA (98,2 mln. EUR) – visiems pasiūlymo IT komponentams plėtoti, atnaujintos VIS veikimui ir laikiniams personalo poreikiams.

Remiantis Komisijos pasiūlymu dėl iš dalies keičiančio reglamento, apskaičiuota, kad poveikis eu-LISA veiklos išlaidoms plėtojant peržiūrėtą VIS 2022 m. sudarys 16,2 mln. EUR, o 2023 m. – 28,9 mln. EUR.

Tam, kad VIS būtų įgyvendinta bendroje sąveikumo sistemoje ir pritaikyta sąveikai su kitomis IT sistemomis, reikalingi įvairūs pakeitimai, kurie atliekami vienas po kito ir dėl kurių kiekvieną kartą sukuriamą naują sistemos versiją. Šios skirtingos VIS versijos turi būti diegiamos viena po kitos. Ekonominiai COVID-19 krizės padariniai taip pat turėjo įtakos valstybių narių ir Sąjungos agentūrų viešiesiems pirkimams bei įgyvendinimo procedūroms. Pirmiau nurodyti aspektai gali turėti įtakos kai kurių projekto dalių, skirtų naujai ES sienų, migracijos ir saugumo informacinių sistemų struktūrai įgyvendinti, vykdymo trukmei.

2022 m. birželio 23 d. eu-LISA valdančiajai tarybai priėmus sprendimą ir po 2022 m. liepos 11 ir 12 d. neformaliame Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdyje priimto sprendimo

buvo peržiūrėtas naujos ES informacinių sistemų IT struktūros ir jų sąveikumo įgyvendinimo tvarkaraštis. Pavėluotai pradėjus veikti Šengeno informacinei sistemai, įvairios ES informacinės sistemos dabar pradeda veikti taip: SIS – 2023 m. kovo mėn., AIS – 2023 m. gegužės mėn. vidury, ETIAS ir ECRIS-TCN – 2023 m. lapkričio mėn. vidury, o sąveikumo komponentai laipsniškai pradės veikti iki 2024 m. birželio mėn.

Šiuo etapu neįmanoma įvertinti, kokį poveikį persvarstytas ES informacinių sistemų ir sąveikumo tvarkaraštis gali turėti VIS įgyvendinimo išlaidoms. Vis dėlto, remiantis turimais duomenimis apie valstybių narių ir atitinkamų ES agentūrų 2021 ir 2022 m. patirtas išlaidas, iki šiol nenustatyta rizikos, kad iš dalies pakeistoje finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje nustatytos sumos bus viršytos.

5. Išvada

Valstybės narės, Šengeno asocijuotosios šalys ir ES agentūros yra bendrai įsipareigojusios užtikrinti visapusišką peržiūrėtos VIS įgyvendinimą, taip pat tada, kai ji yra platesnės ES informacinių sistemų sąveikumo sistemos dalis. Savo ruožtu Komisija ir toliau koordinuoja ir atidžiai stebi visų susijusių subjektų pažangą, kad iki 2024 m. birželio mėn. būtų visapusiškai prieinamos naujos ir atnaujintos IT sistemos ir sąveikumo komponentai. 2022 m. birželio mėn. eu-LISA valdančioji taryba paragino agentūrą išnagrinėti, kaip būtų galima peržiūrėtos VIS įgyvendinimo tvarkaraštį geriau integruoti į bendrą peržiūrėtą sąveikumo tvarkaraštį, kuris buvo patvirtintas per 2022 m. liepos 11–12 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdį.

Apskritai peržiūrėtos VIS įgyvendinimo darbai vyksta sėkmingai. Tačiau siekiant užtikrinti, kad taip būtų ir toliau, visi susiję subjektai turi kartu daryti pažangą plėtodami ir įgyvendindami visas ES informacines sistemas ir sąveikumo komponentus, taip pat turi būti nuolat stebima, ar nekyla vėlavimo rizika. Komisija ir toliau palaiko ryšį su visais suinteresuotaisiais subjektais, siekdama nustatyti galimus vėlavimo atvejus ir kuo labiau sumažinti jų skaičių, kad būtų laikomasi sutarto įgyvendinimo tvarkaraščio.